

**LÄNSI-SUOMEN
YMPÄRISTÖLUPAVIRASTO**

Helsinki

LUPAPÄÄTÖS

Nro 75/2008/4
Dnro LSY-2003-Y-214
Annettu julkipanon jälkeen
18.6.2008

ASIA

Patojen rakentaminen Perännejärven alivedenkorkeuksien nostamiseksi, Ähtäri

LUVAN HAKIJAT

Ähtäriin kaupunki, Pakarin jakokunta, Suihkon jakokunta, Jussilan jakokunta ja Hämeenniemen osakaskunta

HAKEMUS

Ähtäriin kaupunki, Pakarin jakokunta, Suihkon jakokunta, Jussilan jakokunta ja Hämeenniemen osakaskunta ovat ympäristölupavirastoon 8.7.2003 toimittamassaan ja myöhemmin täydentämässään hakemuksessa pyytäneet lupaa Perännejärven kunnostamiseen Länsi-Suomen ympäristökeskuksessa laaditun, 17.6.2003 päivätyn suunnitelman, Peränteen vedenkorkeuden turvaaminen, mukaisesti. Hakijat ovat lisäksi pyytäneet pysyvää käyttöoikeutta veden alle jääviin alueisiin, niiltä osin kuin niistä ei ole sovittu alueiden omistajien kanssa.

Hankkeen tarkoituksena on turvata virkistyskäytön kannalta tarpeellinen alivedenkorkeus Peränteessä ja Pusaanjärvessä. Alivedenkorkeus on suunniteltu turvattavaksi Pakariin sekä Suihkon- ja Vähäsalmiin rakennettavilla pohjapadoilla. Keskivedenpinta nousee Suihkonsaaren eteläpuolella noin 9 cm ja pohjoispuolella noin 41 cm.

Hankkeen hyötyjä ovat järven virkistyskäyttöödellytysten parantuminen, vesikasvuston väheneminen sekä vedenlaadun ja maiseman parantuminen.

Ähtäriin kaupunki, Perännejärven vesijättöä omistavat Pakarin, Suihkon ja Jussilan jakokunnat sekä vesialueen omistaja Hämeenniemen osakaskunta ovat sopineet hakevansa lupaa yhdessä. Osakaskunnat/jakokunnat antavat omistamansa alueet korvauksetta käytettäväksi ja Ähtäriin kaupunki vastaa muista luvanhaltijalle tulevista velvoitteista. Päätös hankkeen toteuttamisesta tehdään sen jälkeen, kun hanke on saanut luvan ja senhetkiset kustannukset ja rahoitusmahdollisuudet ovat tiedossa.

Omistusoikeuden perusteella hakijoille kuuluu 64 % ja sopimusten perusteella 26 % pysyvään käyttöön tarvittavista alueista. Korvauk-

set pysyvään käyttöön tarvittavista alueista ovat sovituilta osalta 11 000 euroa ja sopimattomalta osalta 600 euroa. Vettymisvahingoista on sovittu 12 tilan kanssa 12,3 ha:n alueesta. Vettymisvahingoista ei ole sovittu 7 tilan osalta. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat hakemuksen tekoaikana olleet 147 000 euroa.

SUUNNITELMA

Vesistötiedot

Peränne eli Perännejärvet kuuluu Kokemäenjoen vesistöön, Ähtärin-Pihlajaveden reittien osa-alueeseen. Peränteen merkittävimmät yläpuoliset järviaaltaat ovat Ähtärinjärvi, Väliavesi, Hankavesi, Niemisvesi, Moksunjärvi ja Ouluvesi. Ähtärinjärvestä vedet laskevat Väliveden ja Hankaveden kautta Inhajokeen, sieltä Ouluveteen ja Vääräkosken kautta Peränteeseen.

Peränteen pinta-ala on 8,79 km² ja valuma-alueen pinta-ala 1 102 km². Peränne jakaantuu kahteen osaan: Peränteeseen (6,74 km²) ja Vähä-Peränteeseen (2,05 km²). Järven yläosassa erottuu vielä Suihkonsalmen yläpuolinen osa. Peränteen itäpuolella on samassa tasossa sijaitseva Pusaanjärvi. Vesireitti jatkuu Peränteestä Pakarinjoen kautta Vehkajärveen ja edelleen kohti Näsijärveä ja Kokemäenjokea.

Järven tilaan on vaikuttanut merkittävästi ilmeisesti 1930-luvulla suoritettu järven lasku. Muistona tästä on vanha rantavalli ja loiva rantatasanne, joka on pääosin täysin kasvittunut. Rantavallin tyven taso oli kesällä 1999 mittauksen perusteella keskimäärin korkeudessa $N_{60} + 132,48$ m eli noin 75 cm nykyisen kesäveden tason yläpuolella.

Perännejärvi on matalahko. Järven suurin syvyys on 15 m ja keskisyvyys vain 4,1 m. Järven tilavuus on 36 milj. m³. Teoreettinen viipymä keskivirtaamalla on noin 48 vrk. Etenkin Peränteen pohjoisosa Suihkonsalmen yläpuolella on matalaa ja ruohottunutta ja syvyys tällä alueella on noin 1 m. Vääräkosken keskiylivirtaama $MHQ=45$ m³/s, keskivirtaama $MQ=8,6$ m³/s ja keskialivirtaama $MNQ=2,7$ m³/s.

Vedenkorkeudet ja virtaamat

Vedenkorkeuden havaintosarjat alueelta ovat puutteellisia. Vedenkorkeuden vaihtelu on kuitenkin voimakasta ja epäsäännöllistä liittyen selvästi yläpuolisesta vesistöstä tulevaan virtaamaan. Hankaveden juokсутusten ja Peränteen vedenkorkeuden välillä on selvä riippuvuussuhde.

Suunnitelman mukaan Perännejärven keskivedenkorkeus $MW=N_{60} + 131,82$ m, ylivesi $HW=N_{60} + 132,84$ m ja alivesi $NW=N_{60} + 131,19$ m.

Veden laatu ja vesistön tila

Ähtärin reitin vesistöalueelle on luonteenomaista veden ruskea väri, happamuus ja alhainen sähkönjohtokyky. Veden ruskeus ja happamuus johtuvat valuma-alueen runsaasta suoalasta.

Happitilanne Perännejärven pohjoisosassa on yleensä hyvä alueelle kohdistuvasta jätevesikuormituksesta huolimatta. Vääräkosken runsaasta virtaamasta johtuen laimennusolot ovat hyvät, eikä voimakkaita happipitoisuuden alenemisiä tapahdu edes talvella, vaan hapen määrä on pysynyt kyllästysasteen 80 % yläpuolella. Perännejärven eteläosassa vesi voi syvimmillä alueilla olla kerrostunutta sekä kesällä että talvella. Tällöin alusvesi muuttuu yleensä vähähappiseksi, ja pohjan läheinen vesikerros voi olla täysin hapetonta. Niinä vuosina, jolloin kesäkerrostuneisuus on ollut heikkoa (esim. vuonna 1999), happitilanne on ollut normaalia parempi.

Rehevyytaso on 1990-luvun aikana laskenut, koska jätevesien puhdistus on tehostunut ja fosforikuormitus on vähentynyt.

Suomen ympäristökeskuksen virkistyskäyttöluokituksen mukaan Peränteiden pohjoisosa kuuluu luokkaan välttävä (IV). Vesikasvit, levät ym. rehevöityminen ja bakteerit haittaavat veden käyttöä uimatarkoitukseen. Myös kalastus on kärsinyt ja kaloissa on havaittu makuvirheitä. Peränteiden eteläosa kuuluu virkistyskäyttöluokkaan tyydyttävä (III). Hygieeniseltä laadultaan Perännejärven selkääalueet ovat puhtaita.

Kalasto

Peränteiden kokonaiskalansaalis vuonna 1997 on ollut noin 11 000 kg, josta 65 % on pyydetty verkoilla. Hauki on ollut runsain saaliskala (3 600 kg). Siian saalismäärät ovat suurista istutusmääristä huolimatta jääneet melko pieniksi (344 kg). Siika kasvaa Peränteessä melko hitaasti eikä luontaista lisääntymistä todennäköisesti tapahdu. Viime vuosina istutusten painopistettä on siirretty siista kuhaan. Myös muikun kanta on ollut heikko. Kuha- ja kirjolohi-istutukset ovat tuottaneet tulosta, ja kuhan hehtaarisaalet ovat olleet jo 1,2 kg.

Vesistön käyttö

Peränteiden, Alastaipaleen ja Vääräkosken kylissä asuu vakinaisesti 750 asukasta. Peränteiden ja Pusaanjärven rannalla on 100 lomiasuntoa. Järvillä harrastetaan runsaasti virkistys- ja vapaa-ajan kalastusta ja siihen liittyvää veneilyä.

Peränteiden ylä- ja alapuoliset joet eivät ole vesiliikennekelpoisia, eikä vesiliikennettä harjoiteta myöskään Peränteellä. Uitto vesistössä on loppunut ja uittosäntö on lakkautettu. Peränteiden vettä ei käytetä talousvetenä.

Peränteenjärveä ei säännöstellä. Sen vedenkorkeuksiin vaikuttaa kuitenkin yläpuolella olevien Ähtärinjärven ja Ouluveden säännöstely. Ähtärinjärveä säännöstelee Killin Voima Oy, jolla on voimalaitokset Peränteen alapuolella Killinkoskessa ja Soinkoskessa. Ähtärinjärven säännöstely perustuu Vaasan lääninhallituksen vuonna 1919 antamaan lupaan, jota on vuonna 1976 muutettu Länsi-Suomen vesioikeuden antamalla päätöksellä. Ähtärinjärven säännöstely toteutetaan Hankaveden luusuassa olevalla Inhan padolla.

Ouluveettä on säännöstelty vuodesta 1898 lähtien. Säännöstelyluvan haltija oli hakemuksen tekoaikana Vattenfall Oy, joka omisti kaksi voimalaitosta Ouluveden ja Peränteen välisessä Vääräkoskessa. Sittemmin voimalaitosten tilalle on rakennettu uusi voimalaitos, jonka omistaa Koskienergia Oy.

Hankkeeseen kuuluvat työt

Pohjapadot

Hankkeen tarkoitus on turvata virkistyskäytön kannalta tarpeellinen alivedenkorkeus Peränteessä ja Pusaanjärvässä. Alivedenkorkeus turvataan rakentamalla Pakariin sekä Suihkon- ja Vähäsalmeen pohjapadot. Kuivina kesinä vedenpinnan lasku pysähtyy Suihkonsaaren eteläpuolella 24 cm ja pohjoispuolella 66 cm nykyistä korkeammalle tasolle (NW). Keskimääräiset vedenkorkeudet (MW) nousevat vastaavasti 9 cm ja 41 cm.

Pakarin pohjapato sijoitetaan Peränteen luusuaan. Pohjapadon harjan pituus on 50 m ja harjan korkeus $N_{60} +131,60$ m. Padossa on noin 30 cm syvä alivirtaamaura, joka purkaa vedenkorkeudella $N_{60} +131,60$ m noin $2 \text{ m}^3/\text{s}$. Padon alapuolista joen uomaa kivetään noin 100 m:n matkalla kalojen viihtymisen parantamiseksi.

Suihkonsaaren pohjoispuolelle on suunniteltu puoli metriä korkeampi aliveden taso, koska järven pohjoisosassa on vesikasvillisuuden valtaama eikä Pakariin rakennettavalla padolla aikaansaada riittävää parannusta.

Suihkonsalmeen ja Vähäsalmeen rakennetaan pohjapadot, joiden harjan pituus on yhteensä vähintään 50 m ja harjan korkeus $N_{60} +132,10$ m. Molemmissa padoissa on alivirtaamaurat, jotka purkavat vedenkorkeudella $N_{60} +132,10$ m yhteensä noin $2 \text{ m}^3/\text{s}$. Alivirtaamat pyritään jakamaan niin, että Suihkonsalmen kautta virtaisi 75 % ja Vähäsalmen kautta 25 % vesistä. Nykytilanteessa Vähäsalmen kautta ei virtausta juuri tapahdu. Suihkonsalmen padon alapuolelle kunnostetaan viimeistelytyöiden yhteydessä pieni uimapaikka.

Padot ovat maa- ja kivirakenteisia eikä niihin tule säännöstelylaitteita. Patojen alivirtaamaurat pyritään osoittamaan esim. sopivalla kiveyksellä tai muilla merkeillä niin, että ne ovat veneilijöiden paikanneuvissa helposti myös tulvan aikana.

Perkaus

Vähä-Perännettä ja Perännettä yhdistävän Kirkkosalmen alapuolelta poistetaan veneilyä haittaava liettymä ja rantaa verhoillaan syöpymisen estämiseksi. Poistettavat massat ovat noin 800 m³ ja rantaa verhoillaan noin 50 m:n matkalla.

Hankkeen vaikutukset

Vaikutukset vedenkorkeuteen ja virtaamiin

Peränteestä on havaittu vedenkorkeuksia epäsäännöllisesti, joten niitä ei voida sellaisenaan käyttää pohjapatojen vaikutusten arviointiin. Peränteestä tehtyjen vedenkorkeushavaintojen perusteella järvelle on laadittu purkautumiskäyrä, jolla kuvataan nykyisiä Kirkkosalmen yläpuolisia vedenkorkeuksia Hankavedestä tapahtuvan juoksutuksen funktiona. Vedenkorkeuksien arviointia varten on laskettu pohjapatojen purkautumiskäyrät ottaen huomioon, että alavesi vaikuttaa padon purkamiskykyyn Pakarissa jo keskivirtaamilla ja Suihkonsalmessa suuremmilla virtaamilla.

Vertailuvedenkorkeudet on saatu tekemällä säännöstelylaskelmat käyttäen Hankaveden päivittäisiä juoksutuksia ja purkautumiskäyriä. Laskenta on tehty vuosilta 1983–95, 1998 ja 1999. Laskennassa on tehty eräitä yksinkertaistuksia.

Vedenkorkeuksien muutosten on laskettu olevan seuraavia:

	Nykyinen N ₆₀ + m	Tuleva Suihkon eteläpuoli N ₆₀ + m	Tuleva Suihkon pohjoispuoli N ₆₀ + m
HW	132,84	132,86 (+2 cm)	132,91 (+7 cm)
MHW	132,56	132,58 (+2 cm)	132,68 (+12 cm)
MW	131,82	131,91 (+9 cm)	132,23 (+41 cm)
MNW	131,31	131,58 (+27 cm)	132,06 (+75 cm)
NW	131,19	131,43 (+24 cm)	131,88 (+66 cm)

Virtaaman muutokset (m³/s) Pakarin padolla ovat seuraavat:

	Nykyinen	Tuleva	Erotus
HQ	40	40	0
MHQ	26,3	26,4	+0,1
MQ	8,7	8,7	0
MNQ	2,0	1,9	-0,1
NQ	0,7	0,5...0,7	0...-0,2

Vaikutukset ranta-alueiden kuivatukseen

Suihkonsalmen alapuolella alimmat viljelyksessä olevat rantapellot ovat korkeudessa N₆₀ +132,50 - 133,00 m ja Suihkonsalmen yläpuolella N₆₀ +133,00 m. Korkeudessa N₆₀ +132,50 m olevat pellot ovat

ajoittain tulvan alla. Vedenkorkeuden pysyvyyskäyrän avulla arvioitu kuivatustilan muutos on esitetty seuraavassa taulukossa.

Pellon korkeus	Aika %:na kesästä, jolloin kuivavara on vähintään 1,00 m		
N ₆₀ + m	Nykyisin	Pohjapatojen rakentamisen jälkeen	Suihkonsalmen yläpuolella
133,50	94	94 (-0)	91 (-3)
133,00	76	75 (-1)	3 (-73)
132,50	33	0 (-33)	0 (-33)

Suihkonsaaren alapuolella vettymishaitta-aika vyöhykkeessä N₆₀ +132,50 – 133,00 m kasvaa keskimäärin 16 prosenttiyksikköä kesässä. Suihkonsaaren yläpuolella vyöhykkeessä N₆₀ +133,00 - 133,50 m olevat pellot kärsivät vastaavasti noin 40 prosenttiyksikön lisäyksen.

Vaikutukset veden laatuun, kasvistoon, kalastoon ja linnustoon

Suomen ympäristökeskuksen vesi- ja ekotekniikkaryhmä on tehnyt selvityksen hankkeen vaikutuksista järven kasvistoon, kalastoon ja käyttökelpoisuuteen mm. turpeenousun osalta.

REGEFF-mallin perusteella saraikon pinta-alat tulevat pohjapatojen myötä vähentymään Pohjois-Peränteellä noin kymmenesosaan ja Peränteellä reiluun neljännekseen aikaisemmasta. Kortteen pinta-ala vähenisi Pohjois-Peränteellä noin puoleen, mutta Peränteellä muutosta ei kortteikon ja ruovikon osalta juuri tapahtuisi. Ruovikon pinta-ala pienenisi noin kolmanneksen verran. Kellus- ja uposlehtisten lajien pinta-aloissa ei matalilla rannoilla tapahdu suuriakaan muutoksia, mutta syvemmillä rannoilla niidenkin vyöhykkeet tulevat kaventuun. Nykytilanteessa kellovia turvelautoja ei ole Pohjois-Peränteellä esiintynyt, joten niiden esiintymistodennäköisyys on myös jatkossa erittäin pieni.

Selvityksessä on arvioitu vaikutuksia vedenlaatuun vain Pohjois-Peränteen osalta, koska muualla Peränteellä vaikutukset ovat merkityksettömiä. Fosforipitoisuuden oletetaan laskevan noin viidenneksen pitkäaikaisesta keskiarvosta. Muita vedenlaatua kuvaavia tekijöitä ei ole arvioitu laskennallisesti. Selvityksen mukaan rehevöitymisen arvioidaan ainakin hidastuvan ja rehevyytason saattavan jopa vähitellen alentua. Happitilanne järvessä todennäköisesti paranee ja eloperäisen aineksen hajoamisessa vapautuvien ainesten ja ravinteiden määrä vähenee. Vesi myös kirkastuu.

REGEFF-mallin perusteella on laskettu myös vaikutuksia kalatalouteen. Pohjois-Peränteen hauen poikastuotanto vähenisi noin 2 800 poikasesta reiluun tuhanteen poikaseen ja Peränteellä noin 800 poikasesta vajaaseen 700 poikaseen. Koko Peränteen osalta vuotuinen

haukisaaliin saalistappio olisi noin 500–1 000 kg. Pohjapatojen tarkkaa vaikutusta Peränteen haukikantaan on kuitenkin mahdoton arvioida.

Siikakantaan hankkeella ei ole juurikaan vaikutusta, koska siian luontaista lisääntymistä järvessä ei ilmeisesti tapahdu, vaan kanta on täysin istutusten varassa. Pohjapatojen aiheuttama veden pinnan nouseminen vaikuttaa parantavasti myös mahdolliseen siian mädin säilymiseen.

Suurin kalastukseen kohdistuva vaikutus tulee olemaan kasvillisuuden väheneminen etenkin Pohjois-Peränteellä. Veneellä liikkuminen ja kalastuksen harjoittaminen tulevat helpottumaan. Mahdollinen veden laadun parantuminen vaikuttaa pyydysten likaantumisenopeuteen ja kalojen makuhaittoihin. Rehevöitymisen lieveneminen heikentää särkikalajien elinolosuhteita, mutta toisaalta hauen vähenemisen voidaan arvioida lisäävän särkikalajien määrää.

Pohjapadoilla ei ole juurikaan merkitystä kuikan ja kalalokin kannoille. Eulitoraali tulee kapenemaan ja suojaava vesikasvillisuus vähenee, joten todennäköistä on, että rantaluhdilla pesivien ja ruokailuvien lajien kannoissa saattaa lähinnä Pohjois-Peränteellä tapahtua lievää taantumista.

Vaikutukset voimatalouteen

Pohjoisosan vedenpinnan nostaminen vähentää Vääräkosken putouskorkeutta 41 cm. Koskivoima kokonaisuudessaan on:

$$P = 8,3 \times MQ \times H = 8,3 \times 8,7 \text{ m}^3/\text{s} \times 8,13 \text{ m} = 587 \text{ kW}$$

Vuosienergia ottamatta huomioon ohijuoksutuksia on 5,14 GWh. Putouskorkeuden pieneneminen vähentää kosken tehoa 5 % eli 29 kW ja vuosienergiaa enimmillään 259 MWh. Käytännössä ohijuoksutukset ja esitettyä korkeampi alavesi vaikuttavat siten, että energian menetys on edellä arvioitua pienempi.

Keski-Suomen Valo Oy on vuokrannut nyt menetettävän vesivoiman Suihkon ja Jussilan jakokunnilta 30 vuodeksi 22.5.2000 alkaen. Vuokraoikeuden nykyinen haltija on Koskienergia Oy.

Vahinkojen, haittojen ja edunmenetysten korvaaminen

Enemmistö rannanomistajista on halunnut alivedenkorkeuden nostamista ja on suostunut hankkeeseen ilman korvauksia. Hankeryhmä on tehnyt suosituksen rantavahinkojen korvaamisessa käytettävistä yksikköhinnoista. Pysyvään käyttöön tarvittavasta vesijätöstä suositellaan korvattavaksi 0,25 euroa/m², joka korvataan vesilain mukaisesti 1,5-kertaisena. Suihkonsaaren pohjoispuolella korvattaisiin korkeuden N₆₀ +133,50 m alapuolella olevien peltojen vettymishaitasta 1700 euroa/ha ja eteläpuolella korkeuden N₆₀ +133,00 m alapuolella olevien peltojen vettymishaitasta 700 euroa/ha. Muutoin

korvattaisiin vain erityisessä käytössä oleville rakenteille tai alueille aiheutuva haitta, joka arvioidaan erikseen. Samoin työnaikainen haitta arvioidaan erikseen.

Voimataloudelle aiheutuva haitta esitetään korvattavaksi rakentamattoman vesivoiman menetyksenä. Tämän suuruus on 29 kW, jonka hinnaksi esitetään 60 euroa /kWh eli yhteensä 1 740 euroa.

Hankkeen hyödyt

Hankkeen hyödyt ovat järven virkistyskäyttöedellytysten parantuminen, vesikasvuston väheneminen ja vedenlaadun sekä maiseman parantuminen. Hankkeen hyötyjä kokonaisuudessaan ei ole arvioitu rahamääräisinä. Välitöntä hyötyä saavat rannalla asuvat kyläläiset ja loma-asukkaat.

Oikeudelliset edellytykset

Pysyvään käyttöön tarvittavat alueet

Vesialueen ja vesijätön raja on suurin piirtein korkeudella N₆₀ +131,82 m, Vähä-Peränteellä hieman alempana ja Suihkonsaaren pohjoispuolella hieman ylempänä. Vedennoston seurauksena vesijättöä muuttuu vesialueeksi Suihkonsaaren eteläpuolella 2 ha ja pohjoispuolella 9 ha eli yhteensä 11 ha. Alueesta on hakijoiden Pakarin, Suihkon ja Jussilan jakokunnan omistuksessa arviolta 7 ha.

Pohjapadot rakennetaan Pakarin, Jussilan ja Suihkon osakaskuntien vesialueelle. Patojen liittämiseksi rantaan tarvitaan maata muutamia aareja, joista on sovittu.

Sopimukset

Ähtärin kaupunki on tehnyt sopimuksia rannanomistajien kanssa pysyvään käyttöön tarvittavista alueista ja vettymishaittojen korvaamisesta. Sopimukset on siirretty koskemaan myös muita luvanhakijoita. Sopimusten liitteissä on arvioitu hankkeesta aiheutuvat tilakohittaiset vahingot ja hyödyt.

Hakijat ovat sopineet yhdeksän yksityisen vesijätön omistajan kanssa yhteensä 2,9 ha:n suuruisen alueen pysyvästä käytöstä. Sopimatta on kolmen maanomistajan osalta yhteensä 0,2 ha:n suuruisen alueen käytöstä. Korvaukset pysyvään käyttöön tarvittavista alueista ovat sovitulta osalta 11 007 euroa ja sopimattomalta osalta 587 euroa.

Hakijoiden omistuksessa on veden alle jäävistä, pysyvään käyttöön tarvittavista alueista noin 73 % ja sopimusten perusteella 26 %.

Vettymisvahinkoja on sovittu korvattavaksi 12 tilan osalta 12,3 ha:n suuruisesta alueesta yhteensä 11 625 euroa. Vettymisvahingoista ei ole sovittu seitsemän tilan osalta (yhteensä 5 ha). Arvioitu korvaussumma on 4 100 euroa.

Intressivertailu

Hankkeesta saatavat hyödyt ovat vaikeasti rahassa arvioitavia. Hyötyjä ovat yleinen virkistyskäyttömahdollisuuksien, vesistön käyttökelpoisuuden ja vedenlaadun parantuminen. Hankkeesta aiheutuvat vahingot, haitat ja edunmenetykset ovat rahassa arvioiden yhteensä 30 000 euroa. Haukikannan vuotuiseksi saalismenetykseksi arvioidaan 500-1 000 kg, mikä kohdistuu hakijoina oleviin osakaskuntiin. Suunnitelman mukaan erityisesti yleiseltä kannalta katsottuna hyöty on vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna huomattava.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Ympäristölupavirasto on vesilain 16 luvun 6, 7 ja 8 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta ympäristölupavirastossa ja Ähtärin kaupungissa varannut tilaisuuden muistutusten ja vaatimusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 13.9.2004.

MUISTUTUKSET, VAATIMUKSET JA MIELIPITEET

1) Länsi-Suomen ympäristökeskus on ilmoittanut, ettei se näe esteitä hankkeen toteuttamiselle. Työn toteuttamisessa tulee käyttää ympäristön kannalta vähiten haittoja aiheuttavia työmenetelmiä ja erityisesti tulee välttää tarpeetonta veden samentamista. Ympäristökeskus on painottanut, että työn teettäjä on vastuussa työstä ja rakenteiden käyttämisestä aiheutuvasta haitasta ja edunmenetyksestä.

Ympäristökeskus on esittänyt, että töiden aloittamisesta on tehtävä kirjallinen ilmoitus ympäristökeskuksen ympäristönsuojeluosastolle hyvissä ajoin ennen töiden aloittamista. Hakijan on lisäksi esitettävä ympäristönsuojeluosastolle hyväksyttäväksi vedenlaadun tarkkailusuunnitelma vähintään neljä viikkoa ennen töiden aloittamista. Myös töiden lopettamisesta on ilmoitettava kirjallisesti.

2) AA:n (Erkkilä RN:o 19:17 ja Einola RN:o 19:16, Peränne, Ähtäri) mielestä vesi saastuu nopeammin, kun pohjaveden virtaus estyy tai sitä vähennetään. Järven pohjoispäähän muodostuu suuri, rantojen asukkaille haitallinen puhdistusallas ja kaikenlainen virkistyskäyttö loppuu. Jos salmet padotaan, veneily estyy tai loppuu ja kalastus päättyy, kun kalan nousu estyy Perännejärvestä. Salmien yläpuolinen osa järven pohjaa on vahvan lieterkerroksen peitossa, eikä siinä kalan kutu onnistu. **AA** on vaatinut, että patojen rakentamisesta luovutaan Suihkon ja Vähäsalmen patojen osalta. Pakarin pato voitaneen rakentaa sillä ehdolla, että veden pintaa nostetaan saman verran koko vesistöalueella ja että kaikki alueen ranta- ja vesioikeuksien omistajat ovat yksimielisiä. Muistuttaja on vaatinut hallintaoikeuden perusteella yhteensä 10 000 euron suuruista korvausta Erkkilän ja Einolan tiloille aiheutuvista vahingoista ja haitoista.

3) BB (Särkänniemi RN:o 8:32, Alastaipale, Ähtäri) on ilmoittanut, ettei hän hyväksy hänen tilansa osalta esitettyä vahinkoarviota. Muistuttaja on huomauttanut, että hänellä on 5,5 ha lunastettua alavaa vesijättömaata, jolla kasvaa jo tukkipuitakin. Hankeryhmän mielestä ei tapahdu mitään vahinkoa, vaikka puut kuolevat. Voimakas syystulva voi tappaa kaiken puuston, koska metsä on valtaosaltaan koivikkoa. Patojen ansiosta myös tulvavedet laskevat hitaammin.

Muistuttaja on vaatinut hankkeen toteuttamisesta yhteensä 43 705 euron korvausta. Tonttimaan vettymisen osalta korvausvaatimus on 9 637 euroa ($5510 \text{ m}^2 \times 1,7 \text{ €/m}^2$), puuston menetyksestä 17 520 euroa ja muista haitoista (hiekkaranta ym.) 16 818 euroa.

4) CC ja DD (Vanhapaikka RN:o 2:128, Peränne, Ähtäri) ovat vaatineet, ettei Suihkonsalmen pohjapadon yhteyteen suunniteltua uimapaikkaa toteuteta. Kyseessä on tilan ainoa ranta-alue, jonka rantaviivan pituus on vain noin 100 metriä ja josta osa menee patorakenteiden alle. Uimapaikan käytöstä aiheutuisi asumiselle kohtuutonta haittaa, sillä asuinrakennuksesta rantaan on matkaa hieman yli 100 metriä, josta valtaosa on avointa viljelysmaata lukuunottamatta aivan rantaviivan läheisyydessä olevaa puusto- ja pensasvyöhykettä.

5) EE (Saviniemi RN:o 7:6, Alastaipale, Ähtäri) on ilmoittanut, ettei hänen omistamansa tilan osalta ole tehty sopimusta mahdollisista hankkeesta aiheutuvista vahingoista. Pohjapadosta aiheutuva tulvavesien laskun hidastuminen tulee aiheuttamaan alavien maiden salaojituksen toimintaan häiriöitä, kun laskuaukot jäävät pidempään veden pinnan alle. Muistuttaja on varannut itselleen mahdollisuuden korvausvaatimusten esittämiseen mahdollisista haitoista sen jälkeen kun hanke on toteutettu ja haitat ovat nähtävissä.

6) Koskienergia Oy on ilmoittanut omistavansa Ala-Vääräkosken voimalaitoksen, jonka putouk korkeutta hankkeen toteuttaminen vähentäisi 41 cm. Muistuttaja on todennut, että ympäristölupavirastossa on vireillä hakemus uuden Vääräkosken voimalaitoksen rakentamiseksi. Uudella voimalaitoksella on tarkoitus ottaa käyttöön myös Ala-Vääräkosken putous.

Lisäksi muistuttaja on huomauttanut, että hakemuksessa on käytetty Hankaveden luusuan keskivirtaamaa. Muistuttajan käsityksen mukaan valuma-alue Vääräkosken kohdalla on 80 km^2 suurempi.

Muistuttaja on arvioinut hankkeen aiheuttamaksi vesivoiman menetykseksi $8,2 \times 9,7 \times 0,41 = 32,6 \text{ kW}$. Tämä vastaa 285 MWh:n keskimääräistä vuotuista energian tuottoa, jonka arvo on 9 690 €. Muistuttaja on arvioinut pääomitetuksi vesivoimahyödyn menetyksen suuruudeksi $20 \times 9 690 = 193 800 \text{ €}$.

Mikäli hankkeelle myönnetään lupa, muistuttaja on vaatinut, että yhtiölle aiheutuva vesivoiman menetys korvataan vesilain 11 luvun 6 §:n edellyttämällä tavalla puolitoistakertaisena.

HAKIJOIDEN SELITYS

Ähtärin kaupunki on hakijoiden puolesta antanut selityksen muistutusten ja vaatimusten johdosta.

Hakijat ovat ilmoittaneet hyväksyvänsä **Länsi-Suomen ympäristökeskuksen** (1) muistutuksessa esitetyt vaatimukset.

AA:n (2) muistutuksen johdosta hakijat ovat todenneet, että patojen vaikutukset Peränteen pohjoisosan veden laatuun ja luonnontalouteen on esitetty suunnitelmassa ja sen liitteenä olevassa Suomen ympäristökeskuksen selvityksessä. Hakijoiden mielestä **AA:n** korvausvaatimus on yksilöimätön ja perusteeton.

Samoin **BB:n** (3) korvausvaatimus on hakijoiden mielestä perusteeton. Muistuttajan esittämä Metsänhoitoyhdistyksen arvio kertoo puuston määrän ja arviohetken arvon, muttei ota kantaa pohjapadon rakentamisen vaikutuksiin kyseiselle alueelle. Hankeryhmän arvion mukaan keskiveden 9 cm:n nousu ei aiheuta puustolle vahinkoa, yksittäisten vesirajassa olevien puiden kuolemia lukuun ottamatta. Pohjapato on mitoitettu niin, ettei se pidennä tulva-aikaa.

CC ja DD:n (4) muistutuksesta hakijat ovat ilmoittaneet, että uimapaikan rakentaminen on otettu suunnitelmaan Suihkonsalmen muiden maanomistajien toivomuksesta. Tarkoitus ei ole, että uimapaikasta tulisi mitään yleistä uimarantaa, vaan sen käyttö perustuisi jokamiehen oikeuteen. Uimapaikka rakennetaan Suihkonsalmessa olevalle yhteiselle alueelle ja myös kulku sinne voidaan järjestää muistuttajien tilan ulkopuolelta.

EE:n (5) muistutuksen osalta hakijat ovat todenneet, että Saviniemi on tehnyt hankkeen johdosta sopimuksen (nro 40). Hankkeesta ei ole todettu aiheutuvan muistuttajalle korvattavaa haittaa. Tilan pellot ovat tason $N_{60} +133,00$ m yläpuolella eikä keskiveden 9 cm:n nousu aiheuta potentiaaliselle maatilamatkailukohteelle korvattavaa haittaa.

Koskienergia Oy:n (6) muistutuksen osalta hakijat ovat huomauttaneet, että hakemuksen korvausesitys on tehty rakentamattoman vesivoiman mukaan. Lisäksi hakemuksen vahinkoarviossa on väärä keskivirtaama. Uuden korjatun vahinkoarvion mukaan Peränteen pohjoisosan vesipinnan nostaminen vähentää Vääräkosken putouskorkeutta 41 cm. Muistutuksen mukaisesti menetettävä teho on 32,6 kW. Nykyisillä laitoksilla vaikutus jää hakijoiden mielestä vähäisemmäksi, koska laitosten rakennusvirtaama lienee kosken keskivirtaamaa pienempi, ja alemman laitoksen alavesi on Peränteen pintaa korkeammalla. Hakijat ovat esittäneet, että haitta korvataan rakentamattoman vesivoiman menetyksenä 32,6 kW ja vesivoiman hintana käytetään 60 euroa/kW. Suoritettava korvaus olisi yhteensä 1 956 euroa.

TARKASTUS

Ympäristölupavirasto on 21.9.2005 suorittanut paikalla tarkastuksen, josta laadittu pöytäkirja on liitetty asiakirjoihin. **EE** ilmoitti luopuvansa muistutuksessaan esittämistään vaatimuksista, koska hänellä on sopimukseen perustuva oikeus vaatia korvausta mahdollisesta ennakoinnattomasta vahingosta.

HAKIJOIDEN UUSI LAUSUNTO KOSKIENERGIA OY:N MUISTUTUKSESTA

Ympäristölupavirasto on 5.9.2005 varannut hakijoille tilaisuuden uuden lausunnon antamiseen Koskienergia Oy:n muistutuksen ja siinä esitettyjen vaatimusten johdosta, koska olosuhteet ovat hakemuksen jättämisen ja vahingonarvion jälkeen muuttuneet huomattavasti.

Hakijat ovat 7.10.2005 esittäneet, että Koskienergia Oy:n vesivoiman menetys tulisi korvata rakentamattomana vesivoimana eikä rakennettuna kuten yhtiö vaatii. Hakijat ovat perustelleet näkemystään sillä, ettei uutta vesivoimalaitosta ole vielä rakennettu eikä nykyinenkään alempi laitos käytä hyväkseen Vääräkosken alinta putousta ennen Perännettä.

Jos ympäristölupavirasto kuitenkin katsoo, että vesivoiman menetys tulee korvata rakennettuna vesivoimana, tulisi korvattavan energian arvona hakijoiden mielestä käyttää korkeintaan puolta siitä, mitä yhtiö vaatii. Jos vesivoiman menetyksestä määrättävä korvaus poikkeaa oleellisesti siitä, mitä hakemuksessa on arvioitu, kasvavat hankkeen kustannukset eri suuruusluokkaan kuin mitä ne on aikaisemmin arvioitu. Hakijat ovat esittäneet, että päätöksen lupaehdot muotoiltaan siten, että molempien pohjapatojen rakentamiseen on oikeus, mutta Suihkonsalmen pohjapato voidaan jättää rakentamatta, jos kustannukset nousevat suuren korvauksen takia ylivoimaisiksi.

HAKIJOIDEN LISÄSELVITYS

Ähtärin kaupunki on 7.10.2005 toimittanut tiloja Einola (RN:o 19:16) (sop.nro 93) ja Erkkilä (sop. nro 92) koskevaa lisäselvitystä. Selvityksen mukaan tiloihin Einola ja Erkkilä ei kuulu lunastettua vesijätömaata. Hakemukseen liitetyn vahingonarvion mukaan tiloilta ei jää maata pysyvästi veden alle. Viljelysmaata vettyy Erkkilän tilan osalta tasolle N₆₀ +133,50 m arviolta 0,6 ha.

HAKEMUKSEN MUUTOS 30.3.2007

Hakijat ovat ympäristölupavirastoon 30.3.2007 toimittamassaan kirjeessä todenneet, että ympäristölupavirasto on 10.11.2004 antamallaan päätöksellä nro 98/2004/4 myöntänyt Koskienergia Oy:lle luvan Vääräkosken voimalaitoksen uudelleen rakentamiseen Ähtärin kaupungissa. Tämän vuoksi olosuhteet Perännejärvellä ovat pohjapatojen rakentamista koskevan hakemuksen jättämisen ja vahingonarvion tekemisen jälkeen huomattavasti muuttuneet. Hakijat ovat pyytäneet, että lupahakemus jaetaan kahteen osaan siten, että päätös annettaisiin erikseen Pakarin pohjapadolle ja Suihkonsalmen-Vähäsalmen pohjapadolle.

Hakijat ovat 11.6.2007 täydentäneet hakemustaan selvityksellä Pakarin pohjapadon vaikutuksesta Peränteen pohjoisosaan ilman Suihkonsalmen-Vähäsalmen pohjapatoa.

Ympäristölupavirasto on 19.6.2007 päivätyllä kirjeellä pyytänyt hakemukseen vielä erältä osin selvitystä Pakarin pohjapadon vaikutuksista Peränteen pohjoisosaan ilman Suihkonsalmen-Vähäsalmen pohjapatoa.

Hakijat ovat 20.9.2007 ympäristölupavirastoon toimittamassaan kirjeessä ilmoittaneet, että vesialueen ja vesijätön raja on suurin piirtein korkeudella $N_{60} +131,82$ m, Vähä-Peränteellä hieman alempana ja Suihkonsaaren pohjoispuolella hieman ylempänä. Pakarin pohjapadon rakentamisen jälkeen vesiraja on keskimäärin korkeudelle $N_{60} +131,91$ m. Rakentamalla pelkästään Pakarin pohjapato ei ilman sopimusta tai suostumusta olevien maa-alueita muuteta vesialueeksi tai vety.

Vesivoiman menetyksen korvauksen osalta hakijat ovat todenneet, että pohjoisosan vedenkorkeuden nostaminen vähentää Vääräkosken putouskorkeutta 9 cm. Hakijat ovat esittäneet, että voimataloudelle aiheutuva haitta korvataan rakentamattoman vesivoiman menetyksenä 6 kW. Rakentamattoman vesivoiman hinnaksi hakijat ovat esittäneet 60 euroa kilowattitunnilta eli yhteensä 360 euroa.

Suihkonsaaren pohjoispuolelle aiheutuisi korvattavaa vettymishaittaa korkeuden $N_{60+} +133,00$ m alapuolella olevalle pellolle 700 €/ha.

Kun rakennetaan pelkästään Pakarin pohjapato, muita korvattavia vahinkoja ei hakijoiden käsityksen mukaan aiheudu.

Hakijat ovat vielä huomauttaneet, että heidän käsityksenä mukaan Koskienergia Oy:n vesivoiman menetys tulee korvata rakentamattomana vesivoimana, koska uutta voimalaitosta ei ole vielä rakennettu eikä nykyinenkään alempi voimalaitos käytä hyväkseen Vääräkosken alinta putousta ennen Perännettä.

MERKINTÄ

Ympäristölupavirasto on 10.11.2004 antamallaan, lainvoiman saaneella päätöksellään nro 98/2004/4 myöntänyt Koskienergia Oy:lle luvan Vääräkosken voimalaitoksen uudelleen rakentamiseen Ähtärin kaupungissa päätöksessä sanotun suunnitelman mukaisesti. Voimalaitoksen rakentamista koskeva valmistumisilmoitus on saapunut ympäristölupavirastoon 6.3.2007. Ympäristölupavirastolla on ollut nyt puheena olevaa asiaa ratkaistaessa käsillä voimalaitoksen rakentamista koskevan asian (Dnro 00155) asiakirjat.

YMPÄRISTÖLUPAVIRASTON RATKAISU

Luparatkaisu

1) Pakarin pohjapato

Ympäristölupavirasto myöntää Ähtärin kaupungille, Pakarin jakokunnalle, Suihkon jakokunnalle, Jussilan jakokunnalle ja Hämeenniemmen osakaskunnalle luvan Pakarin pohjapadon rakentamiseen Perännejärven ja Pusaanjärven alivesien nostamiseksi hakemukseen liitetyn Länsi-Suomen ympäristökeskuksessa laaditun 17.6.2003 päivätyn suunnitelman mukaisesti Ähtärin kaupungissa.

Perännejärven ja Pusaanjärven keskivedenkorkeus ja samalla vesilain 1 luvun 6 §:n mukainen vesialueen raja maata vastaan, joka nyt on $N_{60} +131,82$ m, tulee Pakarin pohjapadon rakentamisen jälkeen olemaan $N_{60} +131,91$ m.

Ympäristölupavirasto myöntää luvan saajille pysyvän käyttöoikeuden veden pinnan noston vuoksi vesialueeksi muuttuvaan noin 1 500 m²:n suuruiseen alueeseen Alastaipaleen kylän tilalla Särkänniemi RN:o 8:32 ja noin 65 m²:n suuruiseen alueeseen Peränteen kylän tilalla Sarkalahti RN:o 15:116.

2) Suihkonsalmen ja Vähäsalmen pohjapadot

Ympäristölupavirasto myöntää Ähtärin kaupungille, Pakarin jakokunnalle, Suihkon jakokunnalle, Jussilan jakokunnalle ja Hämeenniemmen osakaskunnalle luvan Suihkonsalmen ja Vähäsalmen pohjapadotien rakentamiseen Perännejärven yläosan alivesien nostamiseksi hakemukseen liitetyn Länsi-Suomen ympäristökeskuksessa laaditun 17.6.2003 päivätyn suunnitelman mukaisesti Ähtärin kaupungissa.

Suihkon- ja Vähäsalmen pohjapadon rakentamisen jälkeen keskivedenkorkeus Perännejärven yläosassa tulee olemaan $N_{60} +132,23$ m.

3) Ruoppaus Kirkkosalmen alapuolella

Ympäristölupavirasto myöntää hakijoille luvan Kirkkosalmen alapuolella olevan veneilyä haittaavan liettymän ruoppaamiseen edellä mainitun suunnitelman mukaisesti.

Ympäristölupavirasto määrää veden alle jäävistä maa-alueista sekä vettymisvahingoista maksettavaksi korvaukset lupamääräyksissä 2) ja 5) sekä vesivoiman menetyksestä lupamääräyksissä 3) ja 6). Korvauksissa on otettu huomioon vesilain 11 luvun 6 §:n mukainen puolitakertaisuus. Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu muuta vahinkoa, haittaa tai edunmenetystä.

Luvan saajien on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

Pakarin pohjapato

Rakenteet

1) Peränteen luusuaan rakennetaan Pakarin pohjapato suunnitelman liitteenä 6.1 olevan piirroksen osoittamaan paikkaan liitteenä 6.2 olevan padon pituusleikkauspiirustuksen ja liitteenä 6.3 olevan poikkileikkauspiirustuksen mukaisesti.

Pakarin padon harjan pituus on noin 50 m ja harjan korkeus $N_{60} + 131,60$ m. Patoon rakennetaan alivirtaamaura, jonka leveys on 1,0 m ja kynnyksen korkeus $N_{60} + 131,30$ m. Padon alapuolista joen uoma kivetään noin 100 metrin matkalla kalojen viihtymisen parantamiseksi siten, ettei uoma sanottavasti kavennu. Padon ylävirran puoleisen luiskan kaltevuus on 1:2 ja alavirran puoleisen luiskan kaltevuus 1:7.

Korvaukset

2) Luvan saajien on maksettava, mikäli ei toisin sovita, myönnettyistä käyttöoikeuksista sekä pellon ja metsän vettymisestä Pakarin pohjapadon rakentamisen osalta jäljempänä sanotut kertakaikkiset korvaukset. Korvauksiin sisältyy vesialueeksi muuttuvien maa-alueiden osalta vesilain 11 luvun 6 §:n mukainen puolitoistakertaisuus.

ALASTAIPALEEN KYLÄ

Tilan nimi	RN:o	Ilmoitettu omistaja	Veden alle ha	Vettyvä ha	Korvaus euroa			
					veden alle	vettyvä pelto	vettyvä metsä	Yht.
Rautalahti	5:51	Pusaa Jari		0,1		70		70
Pusaaniemi	6:37	Tupala E. ja P.		0,7		490		490
Särkänniemi	8:32	Sipilä Veikko	0,15		563		200	763
Osmala	8:40	Leino M. ja R.		0,8		560		560

PERÄNTEEN KYLÄ

Sarkalahti	15:116	Lahtinen M.	0,0065		24			24
Saarela	15:98	Tapanainen M.		0,1		70		70
Erkkilä	19:17	Erkkilä S-L ym.		0,13		224		224
Suihko	2:70	Suihko Panu		0,5		350		350
Hietala	9:3	Hietanen Vesa		2,2		1540		1540

3) Luvan saajien on maksettava Koskienergia Oy:lle kertakaikkisena korvauksena Pakarin pohjapadon rakentamisen aiheuttamasta vesivoiman menetyksestä 53 448 euroa. Korvaukseen sisältyy vesilain 11 luvun 6 §:n edellyttämä puolitoistakertaisuus.

Suihkonsalmen ja Vähäsalmen pohjapadot

Rakenteet

4) Suihkonsalmeen ja Vähäsalmeen rakennetaan pohjapadot suunnitelman liitteinä 6.4 ja 6.7 olevien asemapiirrosten osoittamaan paikkaan liitteinä 6.5 ja 6.8 olevien pituusleikkauspiirustusten ja liitteenä 6.6 olevan poikkileikkauspiirustuksen mukaisesti.

Suihkonsalmen pohjapadon harjan pituus on noin 51 m ja Vähäsalmen pohjapadon harjan pituus noin 20 m. Patojen harjan korkeus on $N_{60} +132,10$ m. Molempiin patoihin rakennetaan alivirtaamaurat, joiden kynnyshkorkeus on $N_{60} +131,80$ m. Alivirtaamauran leveys Suihkonsalmessa on 2,0 m ja Vähäsalmessa 1,0 m. Alivirtaamat on pyrittävä jakamaan niin, että Suihkonsalmen kautta virtaa vesistä 75 % ja Vähäsalmen kautta 25 %. Patojen ylävirran puoleisen luiskan kaltevuus on 1:2 ja alavirran puoleisen luiskan kaltevuus 1:7.

Korvaukset

5) Luvan saajien on maksettava, mikäli ei toisin sovita, yhteensä noin 0,6 hehtaarin suuruisen peltoalueen vettymisestä Suihkonsalmen ja Vähäsalmen pohjapatojen rakentamisen osalta tilan Erkkilä RN:o 19:17 omistajille kertakaikkisena korvauksena lupamääräyksessä 2) sanotun lisäksi yhteensä 796 euroa.

6) Luvan saajien on maksettava Koskienergia Oy:lle kertakaikkisena korvauksena Suihkonsalmen ja Vähäsalmen pohjapatojen rakentamisen aiheuttamasta vesivoiman menetyksestä lupamääräyksessä 3) sanotun lisäksi 190 026 euroa. Korvaukseen sisältyy vesilain 11 luvun 6 §:n edellyttämä puolitoistakertaisuus.

Ruoppaus

7) Kirkkosalmen alapuolelta perataan veneilyä haittaava liettymä ja verhoillaan rantaa syöpmisen estämiseksi noin 50 metrin matkalta suunnitelman liitteenä 8 olevan asemapiirroksen ja liitteinä 9.1–9.3 olevien poikkileikkauspiirustusten mukaisesti. Perkausmassat on läjitettävä rannoille siten, etteivät ne pääse valumaan vesistöön.

Yhteiset lupamääräykset

Työn suorittaminen

8) Pohjapatojen osalta työt on toteutettava siten, että Pakarin pohjapato rakennetaan ensin. Työt on muutoin toteutettava siten ja sellaisena aikana, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa vesistölle ja sen käytölle sekä niin, ettei vettä tarpeettomasti padota.

9) Luvan saajilla on oikeus rakentaa hankkeen toteuttamista varten tarpeelliset työmaatiet ja työpadot maanomistajien kanssa sovittavilla alueilla. Töiden valmistuttua työpadot ja maanomistajien vaati-

muksesta työmaatiet on purettava sekä alueet saatettava asianmukaiseen kuntoon.

10) Töiden päätyttyä rakennustöiden jäljet on siistittävä sekä rakennuspaikat muutoinkin saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

Kunnossapito

11) Luvan saajien on pidettävä pohjapadot suunnitelman mukaisessa kunnossa.

Korvausten maksaminen

12) Edellä lupamääräyksissä 2), 3), 5) ja 6) sanotut korvaukset on maksettava ennen töihin ryhtymistä, kuitenkin viimeistään vuoden kuluessa tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta.

Eräpäivästä lähtien korvauksille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa. Viivästyskoron määrä on kulloinkin voimassa oleva korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättynä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

13) Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva vahinko on korvattava viivytyksettä asianomaiselle oikeudenomistajalle, ellei toisin sovita.

14) Mikäli tässä päätöksessä tarkoitettusta hankkeesta aiheutuu sellainen vahinko, haitta tai muu edunmenetykset, jota lupapäätöstä annettaessa ei ole ennakoitu ja josta luvan saajat ovat vesilain mukaan vastuussa, edunmenetyksen kärsinyt tai yleisen edun vaatiessa asianomainen viranomaisella voi saattaa asian lupapäätöksen lainvoiman estämättä ympäristölupaviraston käsiteltäväksi siinä järjestyksessä kuin hakemusasioista on vesilaissa säädetty.

Tarkkailu

15) Patojen yläpuolelle yleisölle helposti päästävään paikkaan on tehtävä vedenkorkeusasteikko.

16) Luvan saajien on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia vesistön vedenkorkeuksiin, virtaamiin ja vedenlaatuun Länsi-Suomen ympäristökeskuksen hyväksymällä tavalla ja vaikutuksia kalastoon Pohjanmaan työvoima- ja elinkeinokeskuksen hyväksymällä tavalla. Tarkkailusuunnitelmat on toimitettava mainituille viranomaisille vähintään kaksi kuukautta ennen töiden aloittamista.

Tarkkailutulokset on toimitettava tarkkailusuunnitelmassa sanotuin määräajoin ympäristökeskukselle, työvoima- ja elinkeinokeskukselle sekä Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tiedot on pyydettäessä esitettävä myös niille, joiden oikeus tai etu voi olla tiedoista riippuvainen.

Luvan voimassaolo

17) Tämän lupapäätöksen tarkoittamat työt on aloitettava neljän ja saatettava olennaisilta osin loppuun kuuden vuoden kuluessa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta uhalla, että lupa ja myönnetty käyttöoikeudet on muutoin katsottava rauenneiksi.

Ilmoitukset

18) Luvan saajien on hyvissä ajoin ilmoitettava töiden aloittamisesta kirjallisesti Länsi-Suomen ympäristökeskukselle ja Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä tarkoitusta vastaavalla tavalla asianomaisille maanomistajille.

19) Töiden valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti ympäristölupavirastolle, Länsi-Suomen ympäristökeskukselle ja Ähtärin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Perustelut*Luvan myöntäminen*

Peränteen vedenkorkeudet ovat laskeneet 1930-luvulla tehdyn järvenlaskun myötä virkistyskäytön kannalta haitallisen matalalle tasolle. Erityisesti järven pohjoisosaa voidaan pitää melko rehevänä.

Pakarin pohjapadon rakentamisen seurauksena keskialivesi nousee noin 25 cm ja Suihkon- ja Vähäsalmen pohjapatojen rakentamisen seurauksena noin 75 cm. Keskivedenkorkeus nousee Peränteessä ja Pusaanjärvessä 9 cm ja Peränteen pohjoisosassa edellä sanotun lisäksi 32 cm. Vedenpinnan noston seurauksena myös järven tila paranee. Hanke parantaa järven virkistyskäyttökelpoisuutta.

Hankkeen seurauksena noin 0,16 ha maa-alueesta muuttuu vesialueeksi tiloilla, joiden omistajat eivät ole antaneet suostumustaan hankkeen toteuttamiseen. Hanke aiheuttaa myös vettymishaittaa alavilla peltomailla. Näistä sekä käyttöoikeuksista on määrätty maksettavaksi korvausta yhteensä noin 5 000 euroa. Hanke aiheuttaa lisäksi Koskienergia Oy:lle vesivoiman menetystä, jonka suuruudeksi ympäristölupavirasto on arvioinut Pakarin pohjapadon rakentamisen osalta noin 53 000 € ja Suihkosalmen ja Vähäsalmen pohjapatojen osalta edellisen lisäksi 190 000 euroa.

Hankkeesta saatavat hyödyt ovat vaikeasti rahassa arvioitavia. Niitä ovat järven virkistyskäyttöedellytysten parantuminen, vesikasvillisuuden väheneminen sekä vedenlaadun ja maiseman parantuminen. Ennalta arvioitavissa olevat rahassa arvioidut vahingot, haitat ja muut edunmenetykset ovat yhteensä noin 250 000 euroa. Lisäksi edunmenetyksenä otetaan huomioon korvaukset suostumuksen antaneiden tilojen osalta, joiden määrä on yhteensä noin 12 000 euroa. Kirkkosalmen alapuolella tapahtuva ruoppaus ja pohjapatojen rakentaminen aiheuttavat työnaikaista samentumista.

Hankkeesta saatava hyöty erityisesti yleiseltä kannalta katsottuna on siitä johtuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna huomattava. Hanke ei vaaranna yleistä terveydentilaa, aiheuta huomattavia vahingollisia muutoksia ympäristön luonnonsuhteissa tai vesiluonnossa ja sen toiminnassa eikä suuresti huononna paikkakunnan asutus tai elinkeino-oloja. Edellytykset luvan myöntämiselle ovat näin ollen olemassa.

Käyttöoikeudet

Hakijoilla on hallussaan noin 73 % tarvittavista alueista. Patojen ja veden alle jäävistä toiselle kuuluvista alueista on pääosin sovittu. Pysyvä käyttöoikeus tarvitaan veden alle jääviin alueisiin kahden tilan osalta. Käyttöoikeus voidaan myöntää vesilain 2 luvun 7 §:n 1 momentin nojalla.

Vahingot ja haitat

Korvausta määrätään maksettavaksi sekä veden alle jäävistä alueista että vettymisvahingoista niille kiinteistöjen omistajille, jotka eivät ole antaneet suostumusta hankkeelle. Ympäristölupavirasto hyväksyy tältä osin hakijoiden esityksen korvauserusteista ja yksikköhinnoista.

Koska ympäristölupavirasto on 10.11.2004 antamallaan sittemmin lainvoiman saaneella päätöksellä myöntänyt Koskienergia Oy:lle luvan Vääräkosken vesivoimalaitoksen uudelleen rakentamiseen ja voimalaitos on jo rakennettu, ympäristölupavirasto katsoo, että vesivoiman menetys on hakijoiden esityksestä poiketen korvattava rakennetun vesivoiman mukaan. Voimalaitoksen rakentamista koskevan suunnitelman mukaan laitoksen putouskorkeus on 7,9 m ja vuotuinen energiantuotanto on 4 600 MWh/a. Pakarin pohjapadon rakentaminen pienentää putouskorkeutta 0,09 m ja energiantuotantoa 1,14 % eli 52,4 MWh/a. Suihkonsalmen ja Vähäsalmen pohjapatojen rakentaminen pienentää putouskorkeutta edellä sanotun lisäksi 0,32 m ja energiantuotantoa 4,05 % eli 186,3 MWh/a. Kun energian hintana käytetään arvoa 34 €/MWh, saadaan 1,5-kertaiseksi korvaukseksi pääomitettuna Pakarin padon osalta 53 448 € ja Suihkonsalmen- ja Vähäsalmen patojen osalta 190 026 €. Mikäli kaikki padot rakennetaan, korvaus on yhteensä 243 247 €.

Hakijoiden pyyntö hakemuksen jakamisesta

Hakijat ovat ympäristölupavirastoon 30.3.2007 toimittamassaan kirjeessä todenneet, että olosuhteet Perännejärvellä ovat pohjapatojen rakentamista koskevan hakemuksen jättämisen ja vahingonarvion tekemisen jälkeen huomattavasti muuttuneet. Hakijat ovat pyytäneet, että lupahakemus jaettaisiin kahteen osaan siten, että ympäristölupavirasto antaisi päätöksen erikseen Pakarin pohjapadolle ja Suihkonsalmen-Vähäsalmen pohjapadolle.

Ympäristölupavirasto on ratkaissut asian siten, että lupa on myönnetty sekä maa- ja vesialueen välinen raja ja korvaukset määriteltä erikseen Pakarin pohjapadon rakentamisen osalta ja erikseen Suihkonsalmen- ja Vähäsalmen pohjapatojen rakentamisen osalta. Pakarin ja toisaalta Suihkonsalmen- ja Vähäsalmen pohjapadot on mahdollista rakentaa erillisinä ja toisistaan riippumatta. Lupapäätöksen mukaan on mahdollista, että vain Pakarin pohjapato rakennetaan. Lupamääräys 8) ei kuitenkaan mahdollista pelkästään Suihkonsalmen- ja Vähäsalmen pohjapatojen rakentamista.

Lainkohdat

Vesilain 2 luvun 6 §:n 2 momentti, 7 §:n 1 momentti ja 11 § sekä 11 luvun 3, 5, 6, 14, 14 a ja 15 §

Lausunto muistutuksista ja vaatimuksista

Ympäristölupavirasto ottaa Länsi-Suomen ympäristökeskuksen (1) vaatimukset huomioon lupamääräyksistä ilmenevällä tavalla.

Ympäristölupavirasto hylkää **AA:n** (2) vaatimuksen luvan epäamisestä Suihkon ja Vähäsalmen patojen osalta perustelujen kohdasta Luvan myöntäminen ilmenevin perustein. Ympäristölupavirasto määrää tilalle Erkkilä RN:o 19:17 korvauksen noin 0,6 ha:n alueen vettymisestä. Tilalle Einola RN:o 19:16 ei aiheudu hankkeesta korvattavaa vahinkoa.

Ympäristölupavirasto hylkää **BB:n** (3) vaatimuksen korvausten korottamisesta. Ympäristölupavirasto toteaa, että hakemuksen mukainen pohjapato ei ennalta arvioiden aiheuta pidennystä tulva-aikaan. Perusteita korvausten korottamiseen ei ole.

CC ja **DD:n** (4) muistutuksen osalta ympäristölupavirasto toteaa, että tämän päätöksen yhteydessä ei anneta oikeutta uimapaikan rakentamiseen toisen alueelle.

Koskienergia Oy:n (6) muistutus on otettu huomioon luparatkaisusta ilmenevällä tavalla.

KÄSITTELYMAKSU 2 295 euroa

Sovellettu oikeusohje

Maksua on korotettu 35 %:lla, koska asian käsittelyn vaatima työmäärä on ollut maksutaulukossa mainittua työmäärää suurempi.

Ympäristöministeriön asetus ympäristölupaviraston maksullisista suoritteista 1416/2001

MUUTOKSENHAKU Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite Valitusosoitus

Ulla Kuusiniemi

Jukka Leinonen

Juha Helin

Päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet sivutoiminen ympäristöneuvos Ulla Kuusiniemi sekä ympäristöneuvokset Jukka Leinonen (tarkastava jäsen) ja Juha Helin. Asian on esitellyt Ulla Kuusiniemi.
UK/sl

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Länsi-Suomen ympäristölupaviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **18.7.2008**.

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, alueelliset ympäristökeskukset, kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valitus kirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiolla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen ympäristölupavirastoon

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kaksin kappalein Länsi-Suomen ympäristölupaviraston kirjaamoon. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Länsi-Suomen ympäristölupaviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Panimokatu 1, 00580 Helsinki
postiosoite:	PL 115, 00231 Helsinki
puhelin:	020 490 121 (vaihde)
telekopio:	(09) 726 0233
sähköposti:	kirjaamo.lsy@ymparisto.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 82 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.